

*ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА*

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број III бесплатан примерак
Март 2018. Косовска Митровица

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

РАТАРСТВО

- Сетва кукуруза – Зоран Милосављевић дипл.инж.

ВОЋАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО

-Пролећна садња малине - Љиљана Гвоздић дипл.инж.

СТОЧАРСТВО

–Примена добре хигијенске праксе у производњи млека - Косовка Јакшић дипл.инж.

ЗАШТИТА БИЉА

- Житна пијавица (*Lema melanopus*) - Синиша Недељковић дипл.инж.

ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС – а

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoropuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА – БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

Сетва кукуруза

Сетва кукуруза али и осталих усева је изузетно значајна агротехничка мера којој се мора посветити довољно пажње. Грешке учињене у сетви било којег усева најчешће се не могу надокнадити у потпуности већ само делимично. Уколико су пре сетве све агротехничке мере и операције квалитетно и ваљано обављене онда је огромна штета да сетва не успе или да успех у сетви буде само делимичан. Тада су сав предходни рад и труд уз финансиска улагања умногоне обезвређени.

Приликом сетве кукуруза треба обратити пажњу на следеће чиниоце:

-Први је избор хибрида кукуруза. Правилно одабран хибрид и одличан квалитет семена су сигурна гаранција високе и стабилне производње кукуруза уз повољне агроеколошке услове и висок ниво агротехничких мера. Зато и ми у нашим огледима покушавамо да на нашој територији у различитим местима сејемо и испитујемо успешност различитих хибрида. Наиме има хибрида који за формирање високих приноса траже све мере у оптимуму, хибрида који дају задовољавајуће приносе и у екстремнијим условима производње, где се посебно истичу домаћи хибриди створени у агроеколошким условима наше земље боље прилагођени нашим климатским и земљишним условима. На основу већег броја огледа на нашем терену, искуства произвођача, величине поседа потребно је одабрати два или више хибрида. Не треба гаити један хибрид посебно на већој површини из више разлога. Познато је да један хибрид не може задовољити све услове који се за њега постављају т.ј нема правог хибрида за све парцеле и производњу кукуруза.

-Други чиниоц је време сетве. Уобичајено време сетве код нас је када је температура земљишта на дубини 10 см. 8-10°C. Бијолошки минимум клијања и ницања кукуруза је 8°C. Временски период од 15 априла до 5 маја сматра се оптималним за већину хибрида у нашем реону.

-Трећи чиниоц је густина сетве. Грешке учињене у избору хибрида и густини сетве најчешће се скупо плаћају. Густина сетве зависи од хибрида кукуруза, времена сетве, плодности њиве и примењених агротехничких мера, суше, примене наводњавања и др. У сваком случају са густином сетве не треба претеривати уколико нису обезбеђени оптимални услови. Новије генерације хибрида боље подносе сушу од предходних. У односу на оптимални број биљака по хектару теоретски исејан број зрна треба повећати за 5000 због штеточина, болести, разних оштећења, клијавости и др. На посним недовољно припремљеним њивама где је агротехника и ђубрење слабије, број биљака по хектару треба смањити за 10-15%.

-Четврти важан чиниоц успешне сетве је дубина сетве. Дубина сетве неприлагођена особинама земљишта и честим променама времена може бити узрок неуспеха. На топло проветреном добро припремљеном земљишту, посејан у оптималном року кукуруз брзо ниче, за седам-осам до десет дана. На влажним, хладним, тешким и недовољно припремљеним њивама кукуруз споро, неједнако и тешко ниче за 15-20 дана што доводи до малог броја биљака. По правилу оптимална дубина сетве за раније рокове износи 6-8 см. и за лака песковита земљишта где кукуруз може страдати због

суше. На глиновитим тешким земљиштима касније сетве оптимална дубина је 5-6, понекад и 4-5 см. Уколико се очекује суво време треба сејати дубље и обрнуто али не треба ни претеривати. Кукуруз посејан на дубини 10 и више сантиметара споро и тешко ниће. Исувише плитко посејани кукуруз страда од суше уколико нема влаге и зато у сушним подручјима ваљање као агромера делује благовремено, тј. повећава контакт семена са земљиштем и на тај начин подстиче ницање.

Десет сетвених заповест:

1. Сетву обавити на квалитетно припремљеном земљишту,
2. Сетву обавити у оптималном року,
3. Употребити квалитетно семе,
4. Сетву не започети уколико није проверена исправност сејалице у дворишту,
5. Преконтролисати сејалицу на њиви,
6. Подесити сејалицу према оптималној густини,
7. Подесити сејалицу према оптималној дубини,
8. Подесити сејалицу према оптималној брзини сетве,
9. Уколико је потребно заједно са сетвом унети у земљиште минерално ђубриво и пестициде.
10. Сетвом омогућити касније квалитетну међуредну култивацију.

Саветодавац ратарства-повртарства Зоран Милосављевић

Пролећна садња малине

Малина се може садити до априла месеца, само ако је земљиште на време припремљено и ако су температуре одговарајуће. Посебну пажњу треба посветити избору одговарајућег земљишта и положаја будућег засада, као и набавци квалитетног садног материјала. При пролећној садњи пријем изданака је увек слабији, а уколико је пролеће сушно или закасни, онда се мора обезбедити заливање, што додатно поскупљује производњу и не гарантује добар пораст у првој години.

Припрему земљишта за гајење малине треба започети на време, при чему заостале површинске усеве треба уништити хербицидом широког спектра. Да би се земљиште ослободило заосталог бусења, треба га прописно обрадити, добро изорати, тањирати, издрљати. Сва ђубрења приликом мелиоративне припреме земљишта за садњу, као и након ње, треба вршити у складу са извршеном анализом земљишта и препорученим избором и количином хранива. Након припреме земљишта треба направити редове, а затим леје висине 25 – 30 см. Леје је најбоље формирати у правцу север – југ, чиме ће се обезбедити максимална изложеност сунцу, или у правцу дувања ветра, због боље вентилације и протока воде.

Изданци се саде у бразде или поред жице. Потребно је да се пре почетка сађења обележе места за сађење у реду. Познато је да је малину најбоље садити одмах по вађењу садница из матичњака, али када то није могуће садњу вршити са утрапљеним садницама. Такође, уколико су саднице провеле дуже време у транспорту потребно је корен садница потопити у воду 12 – 24 часа, чиме ће се саднице освежити. Непосредно

испред сађења изданци се стављају уз жицу или у бразде поред места за сађење. Најбоље је садити по облачном и тихом времену. За сађење се користе здрави и зрели изданци, дуги око 50 cm, умерене дебљине 8 – 10 mm, са добро развијеним кореновим системом, који има 8 – 10 главних жила (дугих 12 – 20cm) и уз мноштво обрастајућих жилица. Треба обратити пажњу, при манипулацији са садницама, подземним пупољцима на жилама, као и подземном стаблу, из којих ће се развити нови изданци.

Пре садње детаљно треба прегледати коренов систем, као и надземни део саднице на присуство неке болести, штеточине или неког другог оштећења. Уколико има оштећених жила треба их отклонити или скратити до здравог дела, као и извршити скраћивање предугачких жила, након чега иде потапање у разређену кашасту смешу воде, говеђе балеге и иловаче (у односу 1:1:1), уз додатак неког фунгицида као дезинфекционог средства. Саднице малине се стављају нешто дубље (4 – 5 cm) него што су биле у растилу. Око корена се стави ситна земља, добро нагази и по потреби залије.

За подизање нових засада малине треба користити саднице из регистрованих расадника, који подлежу адекватној контроли и чије су саднице здравствено исправне, као и сортно одговарајуће. Произвођачи који се одреде, најчешће из финансијског разлога, за подизање засада садницама из родних засада, могу имати проблеме због неадекватне заштите са њиховим здравственим стањем, као и касније умањен род и квалитет плодова.

Након садње врши се прекраћивање, тако што се саднице скрате на 20 cm од површине земље односно на 2 – 3 пупољка. Циљ ове резидбе је успостављање баланса између кореновог система, који је још увек слабо развијен и надземног дела биљке.

Нега засађене малине надаље је неопходна, а подразумева одржавање земљишта без корова у растреситом стању, наводњавање, ђубрење, заштиту, постављање наслона и др. по потреби засада.

Саветодавац воћарства и виноградарства Љиљана Гвоздић

ПРИМЕНА ДОБРЕ ХИГИЈЕНСКЕ ПРАКСЕ У ПРОИЗВОДЊИ МЛЕКА

Улога произвођача млека је да осигурају примену добре хигијенске праксе на нивоу фарме. Пажња треба да буде усмерена на спречавању проблема уместо на решавању проблема након што се проблем догоди. Квалитет сировог млека зависи пре свега од: здравља вимена, исхране, услова држања, технологије muže, хигијене стаје, опреме и уређаја за мужу.

Стаја треба да буде чиста, светла, проветрена. Потребно је свакодневно водити бригу о квалитету смештаја. Лежишта морају бити сува и чиста, а простирка од материјала који је мекан и добар изолатор. Понашање животиња најбоље указује на комфор лежишта. Потребно је механичко чишћење и прање хладном водом, прање топлом водом под притиском, санитарно прање детерџентом и топлом водом, дезинфекција стаја и кречење. Веома је важно да вентилација, канализација и осветљеност добро функционишу. Неопходно је редовно обављати чишћење

хранилица, појилица, поправака подова и зидова и кречење. Пре почетка муже стаја море бити почишћена и проветрена бар један сат пре муже.

Чиста крава је важан фактор за добијање и одржавање квалитета млека. Краве треба редовно да се чисте водећи посебно рачуна о деловима тела са којих нечистоћа може да доспе у посуду за млеко. Велику помоћ у одржавању хигијене крава је шишање стомака, вимена и задњег дела тела. Кићанка се скраћује на 30 цм до пода, а шишање репа се обавља на око 5 цм изнад дугих длака кићанке и наставља до корена репа и крста.

На одржавање хигијене крава значајно утиче чистоћа лежишта. Лежањем на прљавом лежишту на телу краве се лепе делови балеге, мокраће, запрљане простирке и хране. Приликом муже ове материје са тела краве веома лако доспевају у посуду са млеком. Редовно изђубравање и чишћење лежишта смањују прљање крава.

Свакодневно одржавање хигијене тела крава смањује могућност загађења млека. Музач у великој мери утиче на количину, хигијенски и укупан квалитет намуженог млека. Руке се морају детаљно прати пре почетка. Руке након прања морају бити чисте и суве. Могу се користити рукавица за једнократну употребу. Обућа и одећа музача треба да су уредне и чисте. Пушење у стаји и просторији где се млеко складишти је строго забрањено. Мужу крава могу обављати само здраве особе. Из наведеног разлога, неопходна је редовна контрола здравственог стања музача.

Хигијена муже представља важан фактор успешне производње млека. Мужа почиње хигијенском припремом вимена и папила. То подразумева уклањање нечистоће која се накупила током лежања. Нечисто виме пре муже треба опрати млаком водом, осушити и након тога обавити дезинфекцију. За производњу млека доброг хемијског и микробиолошког квалитета, потребно је обезбедити одговарајуће услове за мужу и спровести је на правилан начин. Мужу обавља: едукован, здрав, чист и савестан музач. Током муже пожељна је тишина у стаји и благи поступци током муже. Први млазеви млека, без обзира да ли имају или немају промена не смеју се: измузати на под стаје или у руку музача, испуштати на простирку испод краве, мешати са осталим млеком. Промене које се могу уочити су: згрушано или пахуљичасто млеко, промена боје (најчешће жута или црвена), присуство гноја и слузи. Краве код којих су уочене промене у млеку треба да се обележе, издвоје и позове ветеринар.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Житна пијавица (*Lema melanopus*)

Житна пијавица је олигофагна врста и веома опасна штеточина многих житарица. Главне штете чине ларве при чему нарочито страдају овас и јечам. Основне хранитељке за имага су стрна жита и у пролеће најпре насељавају озиме усеве, потом мигрирају и на јаре стрнине. Клијанци кукуруза представљају неповољну храну за одрасле инсекте па је и то разлог да током пролећа, они избегавају исхрану на младим биљкама кукуруза. Одрасли и ларве својим нападом изазивају квалитативне и квантитативне штете на овсу, јечму, пшеници и ражи. Код нас је од житне пијавице забележено смањење приноса овса за 20-25%.

Презимљавање *Lema melanopus* се одвија у стадијуму одраслог инсекта. Бројније излажење констатује се крајем априла и почетком маја. Одрасли инсекти су овалног облика 4-6 mm дуги, тамно-плаве боје са наранџастим ногама и вратним делом, црне главе, светлосмеђег врата и сјајно плавих покриоца.

Неколико дана после изласка имага почиње полагање јаја, које траје до средине јуна месеца. Јаја житне пијавице су идужено-овална, величине око 1 mm, положена у низовима на горњој страни лишћа. Током развића јаја мењају боју. На почетку су светложута, да би мало касније постала скоро црна.

Ларве се испиљују након десетак дана и имају карактеристичан бубрежаст облик прекривен слузастом сиво црном љигавом масом.

Ларве одмах почињу да оштећују листове. Током периода исхране ларве праве карактеристична оштећења у виду линеарних перфорација. После обилне исхране након 2-3 недеље ларве се повлаче у земљиште где се претварају у лутке. Стадијум лутке је траје око 5-6 дана, након чега се појављују нова имага, која касније одлазе на презимљавање.

Против житне пијавице су углавном примењиване хемијске мере заштите. Међутим, чињеница да се често примена инсектицида изводи на месец дана или још краћи рок пре жетве, нагони на размишљање о сврсисходности оплемењивања стрних жита на отпорност према овој штеточини. Установљено је да су код озиме пшенице поједине комбинације укрштања испољиле задовољавајућу, или чак и веома добру отпорност према житној пијавици.

Ефикасност фолијарне примене инсектицида зависи у значајној мери од врсте активне материје, њене ефикасности и дужине деловања али и правилно изабраног момента примене.

Најважније при сузбијању је да се обави у правом тренутку и квалитетно. Имага треба сузбијати при бројности 8-15 примерака по m^2 , пре масовног полагања јаја. Ако се не обави заштита против имага, сузбијају се ларве, али у млађим узрастима (I-II), пре но што причине видљива оштећења, када се по биљци, односно на вршним листовима, налазе у просеку једна до две ларве. Ларве старијих узраста (III-V) теже је сузбијати, јер су обавијене слојем слузи. Третмани се могу комбиновати са онима против вашију и у том случају треба да се користе погодне активне супстанце.

Активна материја	Препарат	Концентрација (%)
Acetamiprid	Volley 20 SP	0,025%
Tiametoksam	Actara 25 WG	0,025%
Acetamiprid	Wizzard	0.025%
Fozalon	Zolone liquide	0,2%
Lambda cihalatrin	Karate Zeon 5 CS	0,03%
Deltametrin	Decis	0,03%
Lufenuron	Match 050 EC	0,1%

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД 12.03.- 19.03.2018.ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	170	170	160
Јабука (остала)	100	80	100
Лимун	180	150	150
Поморанџа	150	120	80
Мандарина	190	150	150
Киви	250	250	-
Крушка	200	-	200
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	250		170
Кромпир	80	50	50
Паприка-остала	300	-	300
Лук црни	80	60	50
Парадајз	200	-	160
Тиквице	200	-	150
Шаргарепа	80	60	60

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД 12.03.-19.03.2018.ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	145	140	160
Јабука (остала)	80	60	80
Лимун	120	120	110
Поморанџа	80	80	65
Мандарина	145	130	130
Киви	190	200	170
Крушка	-	-	170

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	110	-	120
Кромпир	35	30	40
Паприка-остала	220	-	220
Лук црни	25	30	40
Парадајз	135	-	120
Тиквице	120	-	120
Шаргарепа	40	40	40

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА
ПЕРИОД ОД 12.03.-19.03.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА**

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	240	130	-
Јагњад	све тежине	све расе	320	280	270
Јарад	све тежине	све расе	-	200	-
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	СМ	250	250	230
Козе	све тежине	све расе	-	-	-
Крава за клање	све тежине	СМ	-	140	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе	150	120	-
Овца	све тежине	све расе	160	120	-
Прасад	16-25кг	све расе	250	180	190
Телад	80-160	СМ	350	450	-
Товљеници	80-120	све расе	165	140	150
Товљеници	>120кг	све расе	140	120	-
Шиљежад	све тежине	све расе	240	220	-

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 12.03.-19.03.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА**

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	22	24	25
Пшеница	22	25	20
Сточни јечам	23	26	-
Сточно брашно	17	-	-

У току три месеца I-ог квартала 2018.године ПССС Косовска Митровица је на сајту www.agroponuda.com објавила 46 агропонууда:

- ратарство 5
- повртарство 2
- воћарство 4
- сточарство 35

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agroponuda.com

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE